

бажаєш, щоб вчиняли по відношенню до тебе. Групові етичні норми забезпечують включення особистості до групи, у процеси, механізми групової взаємодії, впливають на усі види поведінки особистості. Особистісні етичні норми характеризують суб'єктивний "внутрішній" світ людини і пов'язані перш за все із почуттям самоповаги, високою власною оцінкою, впевненістю у своїх діях. Порушення цих норм завжди пов'язане із почуттям провини (совість), самозасудження і навіть порушення цілісності особистості.

В підсумку зазначимо, що службова поведінка прокурора має складну детермінованість та управляється як через зовнішні етичні регулятори (загальнолюдські цінності, пануюча у суспільстві мораль, групові норми), так і через внутрішні механізми саморегуляції (самосвідомість, самооцінка, мотиваційна сфера, настанови, на основі яких формуються особистісні норми). Зовнішні та внутрішні регулятори знаходяться між собою у складній динамічній суперечливій взаємодії і в кожний момент надають прокурорському працівнику право морального вибору на основі вимог, які до нього пред'являються.

Дем'яненко І.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
здобувач кафедри організації судових
та правоохоронних органів

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ

В контексті продовження судово-правової реформи в Україні залишаються актуальними питання добору суддівських кадрів. В умовах, коли, по-перше, переважну більшість суддівського корпусу нашої держави складають судді місцевих загальних судів, по-друге, з місцевих загальних судів, як правило, починається службова кар'єра суддів інших судів України, вказані питання необхідно розглядати у нерозривній єдності з проблемами функціонування місцевих загальних судів України, що в підсумку і визначає актуальність обраної теми.

Як відомо, Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 07 липня 2010 року (далі по тексту – Закон) суттєво реформував процедуру добору кандидатів на посади суддів, урізноманітивши і ускладнивши порядок призначення судді на посаду вперше. Так, виходячи із змісту ст. 66 Закону, можна виділити такі 11 стадій призначення на посаду судді вперше: 1) розміщення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на своєму веб-порталі

оголошення про проведення добору кандидатів на посаду судді з урахуванням прогнозованої кількості вакантних посад суддів та опублікування такого оголошення в газетах у визначених нею друкованих засобах масової інформації; 2) подання особами, які виявили бажання стати суддею, до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відповідної заяви та документів, визначених Законом; 3) здійснення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на основі поданих кандидатами на посаду судді документів перевірки відповідності осіб вимогам, установленим до кандидата на посаду судді, та організація проведення стосовно них спеціальної перевірки в порядку, визначеному законом; 4) складення особами, які відповідають установленим вимогам до кандидата на посаду судді, іспиту перед Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на виявлення рівня загальних теоретичних знань у галузі права; 5) направлення кандидатів, які успішно склали іспит та пройшли необхідні перевірки, для проходження спеціальної підготовки; 6) допуск кандидатів, які успішно пройшли спеціальну підготовку, до складення кваліфікаційного іспиту перед Вищою кваліфікаційною комісією суддів України; 8) визначення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України рейтингу кандидатів на посаду судді за результатами складення кваліфікаційного іспиту, зарахування їх до резерву на заміщення вакантних посад судді; 9) оголошення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України у разі відкриття вакантних посад суддів конкурсу на заміщення таких посад серед кандидатів, які перебувають у резерві; 10) проведення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, виходячи з рейтингу кандидата відповідно до кількості наявних вакантних посад судді добору серед кандидатів, які взяли участь у конкурсі, та внесення рекомендації Вищій раді юстиції про призначення кандидата на посаду судді; 11) розгляд на засіданні Вищої ради юстиції відповідно до рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України питання про призначення кандидата на посаду судді та внесення в разі прийняття позитивного рішення подання Президентові України про призначення кандидата на посаду судді; 12) прийняття Президентом України рішення про призначення кандидата на посаду судді.

До вказаного порядку було внесено зміни, які полягали у об'єднанні стадій, які передбачалися п. 5 і 6 ст. 66 первісної редакції Закону і полягали у направленні кандидатів, які успішно склали іспит та пройшли необхідні перевірки, для проходження спеціальної підготовки у спеціалізованому юридичному вищому навчальному закладі четвертого рівня акредитації, а також направлення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України кандидатів на посаду судді після успішного проходження ними

підготовки у спеціалізованому юридичному вищому навчальному закладі четвертого рівня акредитації для проходження спеціальної підготовки у Національній школі суддів України, у стадію направлення кандидатів, які успішно склали іспит та пройшли необхідні перевірки, для проходження спеціальної підготовки. Відповідно до ст. 69 Закону, спеціальна підготовка кандидата на посаду судді, організація якої здійснюється Національною школою суддів України, включає теоретичне та практичне навчання за денною (очною) чи заочною формою.

Фактично, спеціальна підготовка покликана забезпечити належний рівень знань, умінь та практичних навичок кандидатів на посаду судді для належного виконання ними своїх посадових обов'язків судді, тому її значення важко переоцінити. Адже лише фаховий і належним чином підготовлений суддя здатний виконувати складні та різноманітні обов'язки судді, забезпечуючи принцип професіоналізму суддів. В той же час, вимоги до порядку проходження та організації спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді вперше, як на наш погляд, не позбавлені недоліків.

По-перше, звертає на себе увагу обмежений строк спеціальної підготовки, який становить шість місяців. Хоча фінансування проходження спеціальної підготовки здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, і кандидатам виплачується стипендія в розмірі не менше двох третин від посадового окладу судді місцевого суду загальної юрисдикції, що становить на сьогоднішній день понад 5 тис. грн. і значно перевищує середню заробітну плату по країні, проте, як показує практика, її результативність залишається низькою. Шість місяців, відведені для проходження підготовки, відповідають одному навчальному семестру у вищому навчальному закладі, і у цей строк неможливо засвоїти всі необхідні для майбутнього судді теоретичні знання та практичні навички.

По-друге, передбачається, що спеціальна підготовка передбачає поєднання теоретичного та практичного навчання. На практиці навчання часто зводиться до повторення кандидатам на посади суддів навчальних дисциплін у дещо зміненому за назвою вигляді, які входили у програму підготовки спеціаліста або магістра на напрямком правознавство без урахування їх змістовною частиною специфіки, яку передбачає робота судді. З огляду на це, програма та навчальний план спеціальної підготовки, які, згідно із ч. 2 ст. 69 Закону, затверджуються Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, потребують корегування у бік наближення навчання до потреб практики.

По-третє, особливі зауваження викликає відсутність у порядку призначення на посаду судді такого елемента, як

стажування. На сьогодні досить суворі вимоги щодо проходження стажування введене для прокурорських працівників, передбачаються вони для майбутніх співробітників й інших правоохоронних органів, проте для суддів їх не встановлено. На наш погляд, це прогалина у законодавстві, яка потребує заповнення. Адже переважна більшість кандидатів на посаду судді, якщо тільки вони раніше не працювали помічниками судді, не мають не тільки досвіду суддівської роботи, але й щонайменшого уявлення про неї. На практиці це призводить до того, що призначені на посаду судді, які вперше приходять до суду і відразу стають до виконання посадових обов'язків з розгляду справ, фактично безпорадні при цьому, і реально потребують керівництва або наставництва з боку старших колег. Це створює як ускладнення у організації роботи суду, оскільки для цього не вистачає часу та працівників, а також ставить під сумнів реалізацію принципу незалежності суддів, оскільки будь-які підказки чи поради щодо того, як вирішити справу чи скласти судове рішення можуть розцінюватися як втручання у здійснення правосуддя.

Тому вважаємо, що необхідно передбачити стажування у місцевому загальному суді як обов'язкову стадію призначення на посаду судді або ж елемент спеціальної підготовки кандидата на посаду судді. При цьому законодавець повинен визначити строк і загальні вимоги до стажування, а Вища кваліфікаційна комісія – розробити і затвердити порядок його проходження, а також організувати таке стажування на місцях. В результаті це дасть змогу значно поліпшити якісний склад суддівського корпусу не лише місцевих загальних судів, а й всієї судової системи України.

Дудченко О.Ю.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
аспірант кафедри організації судових
та правоохоронних органів

ЩОДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ

Аналізуючи правовий статус суддів, що займають адміністративні посади в суді та враховуючи деякі успіхи, що сталися за останні роки в аспекті нормативної регламентації статусу голови суду, можна стверджувати, що статус керівника суду багато в чому складався саме як соціальний, бо не отримав бажаного правового закріплення. Однак в умовах побудови правової держави, вдосконалення судової системи та підвищення якості правосуддя, є необхідним визначення статусу суддів, що займають адміністративні посади в суді, шляхом його нормативного